

Kuntalaisaloite: Uskonnollisten tilaisuuksien ja toimituksien järjestäminen koulun työaikana

Kh 16.06.2025 § 136

Kuntaan on saapunut seuraava kuntalaisaloite:

Esitän, että Nakkilan kunta alkaa noudattaa seuraavaa Opetushallituksen ohjeen kohtaa:

”Opetuksen järjestäjä voi päätyä myös siihen, ettei koulun työsuunnitelmassa määriteltynä työaikana järjestetä uskonnollisia tilaisuuksia tai toimituksia.”
(OPH-3903-2022)

Perusteluina tuon tiedoksenne ja nostan esiin seuraavaa

OPH:n ohjeen yhtenä tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja sama tavoite on mainittu ensimmäisenä Kuntaliitonkin hyvän hallinnon perusteissa. Myös Suomen perustuslain mukaan yhdenvertaisuus on tärkeää. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Evangelis-luterilaisen kirkon uskonnollisten tilaisuuksien järjestäminen peruskouluissa ja päiväkodeissa suosii käytännössä yhtä uskonnollista yhdyskuntaa, ainakin niitä jäseniä, jotka haluavat osallistua uskonnonharjoitustilaisuuksiin, ja asettaa muut eri asemaan eli toimii syrjivästi, yhdenvertaisuutta vastaan.

Valintapakko uskonnollisten ja vaihtoehtoisen tilaisuuden välillä rikkoo perheiden yksityisyyden suojaa. Uskontoa ja vakaumusta koskevien erityisten henkilötietoryhmien muodostaminen ja käsittely on lähtökohtaisesti jopa kielletty. Koulun ja päiväkodin ei tulisi pakottaa huoltajia ilmaisemaan lapsensa kautta suhtautumistaan ev.-lut. kirkon uskonnollisiin tilaisuuksiin.

Uskonnollisten tilaisuuksien ja toimitusten järjestäminen on ristiriidassa myös Perusopetuksen opetussuunnitelman ja varhaiskasvatuksen perusteiden kanssa, koska niissä todetaan, että opetuksen ja kasvatuksen tulee olla uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamatonta ja että opetuksen pitää pohjautua tieteelliseen tietoon.

Suomalaiseen kulttuuriin ei aikuisillakaan kuulu uskonnollisten ja niille vaihtoehtoisen tilaisuuksien liittäminen työelämään. Jumalanpalvelukset ja hartaustilaisuudet ovat yksityisen ja yhteisöllisen toiminnan piirissä. Niin tulisi olla myös lasten kasvatuksessa ja koulutuksessa.

Aloitteen toteuttamisesta on paljon ja monenlaista hyötyä.

Johtajien, rehtorin ja opettajien ei tarvitse laatia tiedotteita huoltajille valintatilanteesta, eikä pyytää miettimään ja päättämään, osallistuuko lapsi

kirkollisen ohjelmaan taikka vaihtoehtoiseen ohjelmaan, eikä enää laatia oppilaista tapahtumakohtaisia tai koko lukuvuotta koskevia valintalistoja.

Muutos parantaa perheiden arkaluontoisen tiedon yksityisyyden suojaa. Uskonnollinen tai uskonnoton vakaumus katsotaan arkaluontoiseksi tiedoksi, jota koskien Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on päätöksessään linjannut, että julkisen vallan ei tulisi pakottaa ketään ilmaisemaan vasten tahtoaan julkisesti katsomustaan.

Päiväkodilta ja koululta poistuu riski ja huolehtimisvelvollisuus siitä, että uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistuminen tai osallistumatta jättäminen vaarantaisi lasten ja nuorten yhdenvertaisen kohtelun taikka aiheuttaisi leimautumista tai muita haitallisia seuraamuksia.

Kasvattajia ja opettajia ei tarvitse jakaa kirkollisen ohjelmaan valvojiin tai vaihtoehtoisen ohjelman suunnittelijoihin ja toteuttajiin. Vaihtoehtoisen tilaisuuden ohjelman järjestämisvelvoite on usein jakautunut epätasaisesti, mikä saattaa kohdistua joihinkin opettajiin ylimääräisenä rasitteena.

Uskonnollisista ja niille vaihtoehtoisista tilaisuuksista luopuminen mahdollistaa keskittymisen perustoimintaan ja kaikille sopivan ja kaikille tarkoitetun iloisen tapahtuman innovointiin sekä niiden järjestämiseen.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Ojakoski Markus
Päätösehdotus	Kunnanhallitus lähettää aloitteen sivistysvaliokunnan valmisteltavaksi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Täytäntöönpano	sivistysvaliokunta
SivVal 21.10.2025 151/12.01.05/2025	
Valmistelija	Sivistysjohtaja Koski Jari Sivistysvaliokunnan vastaus kuntalaisaloitteeseen uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä Kuntaan on saapunut kuntalaisaloite, jossa esitetään, että Nakkilan kunta ryhtyy noudattamaan Opetushallituksen ohjeessa (OPH-3903-2022) esitettyä linjausta: "Opetuksen järjestäjä voi päätyä myös siihen, ettei koulun työsuunnitelmassa määriteltynä työaikana järjestetä uskonnollisia tilaisuuksia tai toimituksia." Aloitteen perusteluissa tuodaan esiin uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisen mahdolliset yhdenvertaisuus- ja yksityisyydensuojakysymykset sekä näkemyksiä siitä, että valintatilanne uskonnollisen ja vaihtoehtoisen ohjelman välillä voi olla syrjivä ja aiheuttaa tarpeetonta tietojen käsittelyä perheiden vakaumuksesta.

Nykyinen käytäntö Nakkilan kunnassa: Perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa noudatetaan voimassa olevia säädöksiä ja Opetushallituksen ohjeita uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä. Oppilastietolomakkeissa kysytään oppilaan osallistumisesta uskonnon opetukseen, mikä on välttämätöntä opetuksen järjestämistä varten. Tämä tieto on vain oppiainetta opettavan opettajan ja koulun tietojärjestelmän käytössä, eikä se näy kaikille opettajille esimerkiksi Wilman kautta. Koulun tilaisuuksien, kuten joulukirkon, yhteydessä ei muodosteta erillisiä listoja oppilaiden katsomustiedoista. Jokaisella oppilaalla, riippumatta hänen uskonnollisesta taustastaan, on yhtäläinen mahdollisuus valita vaihtoehtoinen ohjelma.

Tiedottaminen uskonnollisesta ja vaihtoehtoisesta ohjelmasta tapahtuu samanaikaisesti, eikä käytäntö ole kuormittanut koulun henkilökuntaa. Vaihtoehtoiseen ohjelmaan osallistuu vuosittain vain pieni osa oppilaista, ja ilmoittautumis- tai osallistumiskäytänteissä ei ole ollut haasteita. Vaihtoehtoisen ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään yhteistyötä mm. kunnan nuorisotyön ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Tätä ei ole koettu velvoitteeksi vaan osaksi koulun yhteisöllistä toimintaa. Lukuvuoden aikana järjestettävät yksittäiset uskonnolliset tilaisuudet, kuten joulukirkko tai pääsiäiskirkko, eivät ole pois koulun perustoiminnasta tai muista yhteisöllisistä tapahtumista. Yhteistyö seurakunnan kanssa on ollut toimivaa ja luontevaa, ja se tukee paikallista kulttuuriperinnettä.

Kunnan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa toimitaan yhdenvertaisuus-, uskonnonvapaus- ja tietosuoja-säädösten mukaisesti. Oppilaiden ja perheiden yksityisyyden suoja toteutuu, eikä tietoja vakaumuksesta kerätä tai käsitellä laajemmin kuin opetuksen järjestämisen kannalta on välttämätöntä. Nykyinen käytäntö mahdollistaa sekä uskonnollisen että vaihtoehtoisen ohjelman järjestämisen niin, että yhdenvertaisuus, valinnanvapaus ja tietosuoja toteutuvat.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Koski Jari
Päätösehdotus	Aloite merkitään tiedoksi. Kunta jatkaa nykyisen käytännön mukaista toimintaa, jossa noudatetaan voimassa olevia säädöksiä, Opetushallituksen ohjeita sekä hyvää hallintoa edistäviä periaatteita.
Päätös	
Täytäntöönpano	Kunnanhallitus, aloitteen tekijä